

Sygn. akt III CKN 439/97

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Dnia 1 grudnia 1997 r

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - A. Wypiórkiewicz

Sędziowie: SN - E. Skowrońska-Bocian

SN - Z. Świeboda (spraw.)

Protokolant: J. Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 1997 r.

na rozprawie sprawy z powództwa J. i G. małż. P.

przeciwko Bankowi [...] w Z.

o zapłatę,

na skutek kasacji powodów

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w B.

z dnia 6 czerwca 1997 r., sygn. akt VII Ga [...]

**oddala kasację i zasądza od powoda na rzecz pozwanego Banku
kwotę 5.00 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 1997 r. Sąd Rejonowy w Z. oddalił powództwo J. i G. małż. P. o zasądzenie od Banku [...] w Z. kwoty 10.000 zł z odsetkami. Sąd Rejonowy ustalił, że powód zaciągnął w październiku 1991 r. kredyt w Banku [...] w Z. w wysokości 200 milionów starych złotych; kredytu nie mógł spłacić i jego zadłużenie na koniec listopada 1992 r. wraz z odsetkami wyniosło 320.000.000 starych złotych. Powód został objęty oddłużeniem w oparciu o zasady określone w umowie z dnia 28.VII.1992 r. zawartej pomiędzy Ministrem Rolnictwa będącym dysponentem Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa a X. Bankiem SA w L.. W wyniku rokowań ustalono, że Bank X. przejmie wierzytelność za 84 % jej wartości, a powód spłaci 16 % zadłużenia. Na podstawie umowy zawartej w dniu 2.II.1993 r. Bank [...] w Z. przeniósł na X. Bank w L. całą wierzytelność przysługującą mu od J. P. na kwotę 272.831,300 zł. W załączonym do umowy certyfikacie z 30.XI.1992 r. wartość wierzytelności stanowiącej przedmiot wykupu ustalono na 84 % całości wierzytelności. W dniu 29.IX.1993 r. powodowie zaciągnęli kredyt w pozwanym Banku na kwotę 132.500.000 zł, który został przeznaczony na spłatę 16 % zadłużenia wynikającego z pierwszego kredytu. Gdy idzie o przedmiot umowy w umowie z dnia 28.VII.1992 r. zawartej pomiędzy Ministrem Rolnictwa a Bankiem w L. ustalono, że Bank wykupuje wierzytelność, płacąc za nią kwotę niższą bądź równą jej nominalnej wartości określonej w certyfikacie. Zmiany do tej umowy zostały wprowadzone aneksem z października 1992 r., a w szczególności do rozdziału I dotyczącego zasad wykupu wierzytelności dodano ust. 15, który stanowi, że w wypadku, gdy wierzytelność została zakwalifikowana do wykupu przez bank poniżej 0,85 nominalnej wartości dopuszcza się możliwość spłacenia przez dłużnika bankowi kredytującemu, na wspólnie uzgodnionych warunkach, różnicy między proponowaną przez bank stopą wykupu, a wartością nominalną wierzytelności. Sąd Rejonowy uznał, że Bank [...] zbył na rzecz Banku w L. całą wierzytelność

przysługującą mu wobec powoda za 84 % jej wartości, a z dłużnikiem doszło do rokowań, w wyniku których zobowiązał się on do spłacenia 16 % długu określonego certyfikatem. Oświadczenie to dłużnik złożył w dniu 30.XI.1992 r., czyli w dniu sporządzenia certyfikatu, a przed datą zbycia wierzytelności. Nie może zatem domagać się zwrotu świadczenia jako nienależnego.

Wniesioną przez powodów apelację Sąd Wojewódzki w B. oddalił, dzieląc stanowisko zajęte przez Sąd I instancji.

W kasacji pełnomocnik powoda - radca prawny wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący opiera kasację na podstawie wymienionej w art. 393¹ pkt 1 kpc.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Nie było w sprawie sporne, że małżonkowie P. byli zadłużeni w pozwanym Banku z tytułu kredytu na działalność gospodarczą. Rację ma skarżący, że powyższy kredyt objęty został programem oddłużeniowym finansowanym przez Fundusz Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1992 r. w sprawie zasad funkcjonowania oraz źródeł zasilania Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa (Dz.U. Nr 49, poz. 222). Polegał on z jednej strony na wykupieniu od banków [...] tzw. „złych długów” celem uzdrowienia ich sytuacji finansowej i poprawy bilansów, z drugiej zaś strony - na poddaniu wykupionych w ten sposób „złych długów” procesowi restrukturyzacji tak, aby umożliwić kredytobiorcom ich spłatę, na dogodniejszych warunkach (karencja rat, odsetek, niskie oprocentowanie, wydłużenie okresu kredytowania).

Sądy trafnie uznały, że wierzytelność pozwanego Banku była przedmiotem umowy cesji wierzytelności zawartej z X. Bankiem w L., która nie określała w sposób jednoznaczny jej przedmiotu. Dopiero w toku postępowania dowodowego ustalono, że przedmiotem umowy cesji była cała

wierzytelność, przy czym strony umowy ustaliły cenę zakupu na kwotę 84 % jej wartości nominalnej.

Nie można podzielić stanowiska skarżącego, że wskutek powyższej umowy pozwany Bank utracił tytuł prawny do dalszego żądania spłaty sprzedanej już wierzytelności. Nie może przemawiać też za tym sugerowana przez skarżącego operacja księgowa polegająca na wyksięgowaniu całej kwoty kredytu z ksiąg pozwanego Banku, a zaksięgowaniu w księgach Banku X.. Skarżący zupełnie pomija okoliczność ustaloną przez Sądy, a przez niego nie kwestionowaną, że z powodów doszło do rokowań, w wyniku których zobowiązał się on do spłacenia 16 % długu określonego certyfikatem. Oświadczenie to dłużnik złożył w dniu 30.XI.1992 r., czyli w dniu sporządzenia certyfikatu, a przed datą zbycia wierzytelności, na które ze skutkami prawnymi z niego wypływającymi wyraził zgodę pozwany Bank.

W apelacji skarżący powoływał się na wady oświadczenia woli, których nie dopatrzył się Sąd II instancji; do tego rodzaju zarzutów już nie wraca w kasacji. Sam skarżący przytaczał, że różne mogą być postacie restrukturyzacji długów, zobowiązanie się powoda do spłacenia 16 % długu określonego certyfikatem nie jest przecież w rozpoznawanej sprawie bez znaczenia. Powód zaciągnął kredyt, by spłacić owe 16 % długu, i dług w tej wysokości spłacił. Wskazywanie obecnie, że spełnił on świadczenie nienależne jest zupełnie dowolne. Nie może przeto wchodzić w rachubę „nadinterpretacja” umowy cesji, pogorszenie sytuacji dłużnika, braku podstaw do żądania spłaty owych 16 % długu. Jakże można skutecznie wysuwać tezę, że mimo pobranego kredytu i zobowiązania się - po restrukturyzacji - do zapłaty określonej wysokości, dłużnik jest zwolniony z zobowiązania, bo rzekomo pozwany Bank „bierze dwa razy to samo”.

Sądy zasadnie nie uwzględniły powództwa, opierając rozstrzygnięcia na niewadliwych ustaleniach przy zastosowaniu odpowiednich przepisów prawa materialnego.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji (art. 393¹² kpc).

aw

jg